

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دیپلماسی و رونق گردشگری در منطقه مکران

(مطالعه موردی روابط ایران با همسایگان شرقی)

مولفان: دکتر شهلا مرتضایی

دکتر پیروز مجتهدزاده

سرشناسه	مرتضایی، شیدا، ۱۳۶۰-
عنوان و نام پدیدآور	دیپلماسی و رونق گردشگری در منطقه مکران (مطالعه موردی روابط ایران با همسایگان شرقی)/ مولفان شیدا مرتضایی، پیروز
مجتهدزاده؛ ویراستار علیرضا لچینانی	
مشخصات نشر	تهران: فرهنگستان دانشگاه، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۳۲۰ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۲۳۵-۱۴۰-۱
وضعیت فهرست نویسی	فنی
یادداشت	عنوان دیگر: دیپلماسی گردشگری و رونق گردشگری در منطقه مکران؛ مطالعه موردی روابط ایران با همسایگان شرقی.
عنوان دیگر	دیپلماسی گردشگری و رونق گردشگری در منطقه مکران؛ مطالعه موردی روابط ایران با همسایگان شرقی.
موضوع	گردشگری -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	Tourism -- Iran -- Case studies
موضوع	مکران
موضوع	Makran (Iran)
موضوع	ایران -- روابط خارجی -- افغانستان -- نمونه پژوهی
موضوع	Iran -- Foreign relations -- Afghanistan-- Case studies
موضوع	افغانستان -- روابط خارجی -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	Afghanistan -- Iran -- Case studies
موضوع	ایران -- روابط خارجی -- پاکستان -- نمونه پژوهی
موضوع	Iran -- Foreign relations -- Pakistan -- Case studies
موضوع	پاکستان -- روابط خارجی -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	Pakistan -- Foreign relations -- Iran -- Case studies
موضوع	مجتهدزاده، پیروز، ۱۳۲۴-
شلسه افزوده	Mojtahedzadeh, Pirooz
شلسه افزوده	۱۵۵G
رده بندی کنگره	۴۷۹۱۵۵/۳۳۸
رده بندی دیویی	۷۶۳۳۵۷۶
شماره کتابشناسی ملی	۶۵۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی	

ناشر	فرهنگستان دانشگاه
عنوان کتاب	دیپلماسی گردشگری و رونق گردشگری در منطقه مکران مطالعه موردی روابط ایران با همسایگان شرقی
پدیدآورنده	شیدا مرتضایی - پیروز مجتهدزاده
ویراستار	علیرضا لچینانی
طراح جلد	سمیرا عدلو
چاپ و صحافی	روز
نوبت چاپ	اول ۱۴۰۱
تیراژ	۱۰۰ جلد
قیمت	۱۶۵۰۰۰ تومان
شابک	۹۷۸ - ۶۰۰ - ۲۳۵ - ۱۴۰ - ۱

ساختمان مرکزی	تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۶ آذر، کوچه پارسی، پلاک ۶
تلفن روابط عمومی	۰۹۱۳۱۳۰۸۶۳۹ - ۶۶۴۹۰۱۷۸ - ۶۶۴۹۰۱۷۹
پایگاه اینترنتی	www.fdbook.ir

تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ می باشد.

مقدمه ناشر

جهان امروز جهان تکنولوژی، کیفیت و رقابت است. وجه تمایز میان سازمان‌ها، تفاوت در کیفیت تولید، مطلوبیت فرآورده‌ها و خدمات است که در سایه آموزش منابع انسانی چه در ضمن کار و چه در دوران تحصیلات دانشگاهی اتفاق می‌افتد.

تحقیق در مؤلفه‌ها و بنیادهای نظام آموزشی، تأثیر عمده‌ای در استانداردسازی و ارتقاء کیفیت فعالیت‌های منابع انسانی دارد. در نظریات جدید توسعه، برخلاف گذشته که سرمایه‌های فیزیکی را موتور محرکه توسعه اقتصادی می‌دانستند، سرمایه انسانی است که محور اصلی توسعه را تشکیل داده و موجبات رشد و توسعه پایدار جوامع را فراهم می‌سازد.

درواقع، منابع انسانی متخصص و ماهر بزرگترین سرمایه اصلی هر جامعه محسوب می‌شوند. براساس تئوری سرمایه انسانی، باید به آموزش در همه سطوح آن به ویژه آموزش‌های دانشگاهی و سازمانی به عنوان یک سرمایه ملی نگریسته و آن را جزء با ارزش‌ترین سرمایه‌ها که در وجود انسان‌ها ذخیره و به صورت دانش، تخصص و مهارت متبلور می‌شود به حساب آورد؛ اما در این نظریه بیش از آنکه کمیت آموزش مطرح باشد، کیفیت آن مطرح است. در تلاش برای یافتن مولفه‌های علوم نوین در دنیای جدید و برای نیل به توسعه پایدار دانایی محور، مسئله کیفیت آموزش یکی از محورهایی است که تقریباً در خصوص آن اتفاق نظر وجود دارد. ارتقاء کیفیت آموزش، از عمده‌ترین اهداف در تنظیم و تدوین سیاست‌های آموزشی است. از آنجایی که برگزاری دوره‌های آموزش پودمانی این بسته را در جامعه علمی، صنعتی فراهم می‌نماید تا کیفیت تولید ارتقاء یافته و بقاء در دنیای رقابت جهانی میسر گردد، کتاب حاضر با هدف از میان برداشتن یا کاستن موانع پیش روی از راه آموزش صحیح و نگاه به آینده می‌کوشد نیاز جامعه هدف را بصورت جامع، علمی و تجربی، در وسع خود مورد واکاوی قرار داده و در اختیار شما علم پژوهان عزیز قرار دهد.

امید است که مجموعه آثار انتشارات فرهیختگان دانشگاه که حاصل تلاش جمعی نخبگان دانشگاهی کشور است، بتواند پاسخگوی بخشی از نیاز شما عزیزان علاقمند به علم و دانش باشد. از تمام دوستانی که صمیمانه و بزرگوارانه در این راه ما را یاری نمودند، سپاس‌گزاری می‌کنم.

علیرضا لچینانی

مدیر مسئول انتشارات فرهیختگان دانشگاه

پیشگفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۱
فصل اول: دیپلماسی گردشگری و رونق گردشگری.....	۲۵
فصل دوم: ادبیات و مبانی نظری پژوهش.....	۷۵
مقدمه.....	۷۵
نظریات گردشگری.....	۹۱
علل نفوذ ساختارگرایی در انسان‌شناسی.....	۹۴
نظریه عمومی کارکردی - ساختی.....	۹۴
ویژگی‌های تجزیه و تحلیل ساختی - کارکردی.....	۹۴
تبیین ساختاری گردشگری.....	۹۸
گردشگری و محیط.....	۱۰۰
آثار مثبت و منفی گردشگری.....	۱۰۱
گردشگری (توریسم) و اقتصاد.....	۱۰۲
آثار اجتماعی - فرهنگی توسعه گردشگری.....	۱۰۴
دیپلماسی.....	۱۰۶
دیپلماسی عمومی.....	۱۰۸
دیپلماسی و سیاست خارجی.....	۱۱۶
دیپلماسی آشکار و یا علنی.....	۱۱۷
دیپلماسی پیشگیرانه.....	۱۱۷
بررسی مفهومی دیپلماسی خط دو.....	۱۱۸

۱۱۸	دیپلماسی عمومی
۱۲۱	بررسی رابطه مفهومی دیپلماسی عمومی و قدرت نرم
۱۲۱	بررسی رابطه مفهومی دیپلماسی عمومی و تبلیغات
۱۲۲	بررسی رابطه مفهومی دیپلماسی عمومی و دیپلماسی فرهنگی
۱۲۲	بررسی رابطه مفهومی دیپلماسی عمومی و جهانی شدن
۱۲۳	بررسی رابطه مفهومی دیپلماسی عمومی و جنگ روانی
۱۲۴	بررسی آثار دیپلماسی در روابط بین الملل
۱۳۰	نفوذ، چهره، اعتبار
۱۴۳	فصل سوم: محیط‌شناسی پژوهش
۱۴۳	مقدمه
۱۴۳	منطقه مورد مطالعه
۱۴۳	۱- همسایگان شرقی
۲۱۰	الف- عامل انسانی
۲۱۱	ب- عامل طبیعی
۲۲۵	منطقه مکران
۲۴۰	روابط ایران با همسایگان شرقی
۲۴۲	دیپلماسی گردشگری ایران و پاکستان
۲۴۵	دیپلماسی گردشگری ایران و افغانستان
۲۵۴	مکران نگین ساحلی جنوب شرق ایران
۲۵۴	فرصت‌های گردشگری در مکران
۲۶۵	باغ الگویی گرمسیری آبکان - چابهار
۲۶۵	چیکو (چکو به زبان بلوچی)
۲۶۵	گواوا (زیتون محلی)
۲۶۶	جمبولان
۲۶۶	پزم تیاب کنارک
۲۶۷	فصل چهارم: دیپلماسی گردشگری و رونق گردشگری در منطقه مکران
۲۷۱	تحلیل تاثیر دیپلماسی گردشگری بر رونق گردشگری منطقه مکران

پیشگفتار

دیپلماسی گردشگری به عنوان یکی از اقسام دیپلماسی عمومی از مسیرهای مهم پی‌شبرد اهداف اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و حتی امنیتی کشورها در محیط پیرامونی و فراپیرامونی محسوب می‌شود. منطقه مکران ایران با توجه به موقعیت ارتباطی و دسترسی به مناطق مجاور و نیز جاذبه‌ها گردشگری دریایی، اقتصادی و تجاری و بیابانی پتانسیل تبدیل شدن به مقصدی غیر قابل جایگزین در گردشگری ایران و همسایگان شرقی را دارد؛ اما این هدف با چالش‌های چندی در دو سطح خرد و کلان مواجهه است. سؤال اصلی تحقیق این است که مهم‌ترین چالش‌هایی که سد راه شکوفایی منطقه مکران با استفاده از راهبرد دیپلماسی گردشگری قرار گرفته‌اند کدام‌اند؟ در این تحقیق از روش توصیفی-پیمایشی و نرم‌افزار Spss برای تحلیل داده‌ها استفاده شده و با به‌کارگیری آزمون‌های آنالیز واریانس یک‌طرفه و آزمون T یک‌طرفه و زوجی، به ارزیابی هر کدام از شاخص‌ها پرداخته شده است. جامعه آماری تحقیق فعالان عرصه دیپلماسی و حوزه گردشگری و حجم نمونه نیز ۳۴۴ نفر و با استفاده از فرمول کوکران تعیین شد. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که حدود ۶۰ درصد جامعه آماری پژوهش تمایل بالایی در بهره‌برداری از دیپلماسی گردشگری در روابط ایران و همسایگان شرقی با محوریت منطقه مکران دارند. ضریب بتای اثرگذاری کیفیت دیپلماسی گردشگری بر روی بعد زیرساخت‌های گردشگری ۰/۴۷ است که براساس میزان کیفیت دیپلماسی گردشگری، رابطه معناداری در شاخص مدیریت و برنامه‌ریزی زیرساخت‌های گردشگری منطقه مکران به دست آمده است. جهت این رابطه نیز مثبت برآورد شده است که نشان دهنده وجود رابطه مستقیم است. همچنین ۴۲/۶ درصد از پاسخگویان اثرات دیپلماسی گردشگری بر شاخص تنش‌های سیاسی و امنیتی بین مرزی را در حد متوسط می‌دانند و برای ۲۲/۱ درصد در حد زیاد است و برای ۱۸/۶ درصد نیز در حد خیلی کم است. تحلیل روابط آماری براساس آزمون همگونی کای دو مبتنی بر جداول توافقی، نشان دهنده وجود رابطه معنادار آماری میان متغیر وابسته شاخص تنش‌های سیاسی و امنیتی بین مرزی همسایگان و متغیر مستقل کیفیت دیپلماسی گردشگری است. بررسی‌ها نشان می‌دهد، براساس میزان کیفیت دیپلماسی گردشگری، رابطه معناداری در شاخص منطقه‌گرایی در میان همسایگان به دست آمده است. جهت

این رابطه نیز مثبت برآورد شده است که نشان دهنده وجود رابطه مستقیم است بر همین اساس نتایج آزمون رگرسیون نشان می‌دهد، کیفیت دیپلماسی گردشگری به صورت معناداری شاخص ارتقاء منطقه گرایي در میان همسایگان را با ضریب بتای ۰,۲۹ را پیش بینی می‌کند.